

ÓRSZEM

Politikai, társadalmi és közgazdasági hetilap.

A csikszerecsi 48-as függetlenségi párt hivatalos közlönye.

Megjelenik: minden kedden.
ELŐFIZETÉSI ÁR: egész évre 8 K, fél évre 4 K, negyed évre 2 K, egy hónapra 80 fill.
 Egyenlő szám ára 10 fill. A Nyitlár ára 40 fill.

Felelős szerkesztő: **Dr. UJFALUSI JENŐ.**
 Főszerkesztő: **M. BOTÁR BÉLA.**

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apessy könyvnyomda r. t. Csikszerecsben, hová a kéziratok hirdetések és előfizetések küldendők.
 Hirdetések másolat díjazással, megállapodás szerint.

A vidéki városok.

Magyarországon a politika mindent abszorbeál. Országos érdekű és sürgős megoldásra váró kérdések elintézését a kormány minden jóakarata s a közvélemény és a sajtó sürgető szava dacára egészségtelen politikai állapotaink teszi lehetetlenné.

Legtöbb esetben aztán valami világra szóló szenzáció, botrány, valamely pártját ritkító deliktum adja meg a lökést olyan közérdekű feladatok megoldására, amelyek szinte kiáltanak már évtizedek óta a rendezés után.

Ott van, hogy egy-két eklatáns példát hozunk föl állításunk illusztrálására, a dánosi rablógályosság, melynél vérlázítóbb gaztettet az utolsó évtized bühnrónikáiban nem találunk. Kóbor cigányok a tettesei ennek a szörnyű rablógályosságnak, amely újra fölújra vetette a cigányügy rendezését.

A sajtó egyértelműleg követelte ennek a kérdésnek civilizált államhoz méltó és gyökeres megoldását; merült is föl plánum quantum satis s mindössze annyi történt, hogy egyik délvidéki vármegye alispánját, aki a főispánjával konfliktusba került, meglették politikából a cigányügy kormánybiztosának.

Azóla újra vigan garázdálkodnak a kóbor cigányok szerre a hazában s míg valami újabb vérlázító gaztettet el nem követnek (nap-nap után való apróbb betöréseik

mar megszokott jelentéktelen dolgok!), hát addig hiába várja az ország a cigány-ügynek gyökeres megoldását s a napirendről való végleges eltűnését.

A községi és körorvosok harminc esztendő óta sürgetik nyomoruságos helyzetük javítását, meghalásra is kevés fizetésük fölémelését, a pesti orvosi sztrájkjal való fenyegelőzésnek kellett bekövetkeznie, hogy vegre-valahára ezt a kérdést is a sürgős megoldásra váró ügyek sorába fölvevették az illetékes körök.

Most meg a Jeruzsálemmel kapcsolatban emlegetni szokott és hagyományról méltán híres Makó városa ad aktualitást a vidéki városok és az állam között való viszony feszegedéseinek és rendezésének.

Mert bizony nem lokális szenzáció, de európai botrány volt az, hogy február elsején egy népes, jómódnú nép lakta alföldi magyar város, ős Csanádmegey székvárosa, nem tudta tisztviselőit és nagyszámú munkásait kifizetni és napokig kellett várni az illetőknek, míg keservesen megszolgált fizetésekhez hozzájuthattak.

Hát bizony a vidéki városok helyzetéről igazán — difficile est satyram non scribere. Azt elismeri mindenki, hogy a magyar állam jövője, fejlődése, jó részben a vidéki városok lakosságának a jólététől, megelégedésétől függ. Az erős, gazdag, művelt magyar városi polgárság, a részben kipuuszult, részben az állami és törvényha-

tósági tisztviselői állásokba menekült a régi magyar középosztály, a középbirtokososztály utóda van hivatalva a magyarság erejét, hatalmát emelni, a nemzeti állam kiepítésének munkájából az oroszlan részt kivenni.

Tehát az országos politikának, ugy az országgyűlés törvényhozó munkájának, oda kell irányulnia, hogy a magyar vidéki városok fejlődésére az anyagi eszközök azoknak rendelkezésére bocsátassanak.

És mit mutat a mindennapi tapasztalás? Azt, hogy a vidéki városok mostoha gyermekei voltak a multban a hazának; az országos politika, a kormányok működése nem segítette a vidéki városokat fejlődésükben, sőt sok tekintetben e fejlődést megakasztotta.

Évtizedek óta hangzik a jogos panasz, hogy a vidéki városok tehetetlen, siralmas financiai viszonyok között vannak.

Tisztviselőiknek alig hogy koldusalumná tudnak juttatni s közegészségügyi, közgazdasági, közművelődési feladataik teljesítésére, igényeik kielégítésére, bár a lakosság adózó lehetőségét a végsőig kimerítették, elegendő anyagi eszközök nincsenek.

A vidéki városok tisztviselői, különösen a nagy népességű rendezett tanácsú városok alkalmazottai 800—1000 frtos fizetésekkel valósággal nyomorogni kénytelenek Modern egészségügyi berendezésről, vízvezetékéről, csatornázásról, színházakról, szegényházakról a legtöbb vidéki városban

AZ „ÓRSZEM“ TÁRCÁJA.

Mohammed és az iszlám.

Írta: Közdý László.
 (Polytechn.)

A keresztény szentháromságot nagyon anyagiasan fogta fel s nem vette át Jézusról azt mondja, hogy nem lehet az Isten fia, hisz Allahnak nincs felesége, de viszont elismeri róla, hogy ő az igazság igyeje.

Szerinte Allah szellemi lény, kit 99 isteni tulajdonnal ruház fel. A szentleket az angyalok közé sorozza, de közöttük a legfőbbnek tartja, kinek akkora alakja van, hogy a 7 eget és a 7 földet egyszerre elnyelhetné.

Térjünk most át Mohammed tanának rövid ismertetésére. Szerinte az örök üdvösség elérésének legfő kelléke a hit és a jócselekedetek. Ha Allah nem vezérl az embert, nem tud hinni, pedig Mohammed szerint Allah válogatos, mert nem vezérel mindenkit. A bünöktől ima, böjt, alnauizma zarándoklat és más elégtételek által lehet megszabadulni.

Az igazhitűnek, mint már említettem, napjában 5-ször kell imádkoznia, szigoruan de kell tartani a böjtöket, melyek alól csak dua alaminana osztás által nyer felmentést. Hogy pedig valaki a 7-ik menyországba juthasson a szép hurik közé, elkerülhetlenül szükséges a zarándoklat s az azzal járó cerimonia, mely a következőképen folyik le.

A zarándoklatnak mindenekelőtt az alázatosság jelképezése céljából az Ihrámot (szent ruhát) kell magára öltöenie. Ez 2 drb négyzögű alku, jobbra pamut kelméjű, 5¹/₂ láb hosszú, 3¹/₂ láb széles fehér kendő, melyen varrásnak nem sza-

bad lenni. A zarándok ezzel csavarja körül magát, de egy, hogy jobb karja szabadon maradjon. A fejen foveget a szent ruha felvétele után nem szabad viselni, sőt haját is le kell borotváltatni, ami pedig e tropicus vidéken foveg nélkül szinte türhetlen.

Middőn a szent városba érkezik a zarándok szerz, legelső dolog a Kábhához sietni s azt 7-szer körül járni. A 3 első futva történik, a 4 utolsó lépésben s csak ezután léphet be az üdvözlés kapuján a muszlin a mecsét udvarába, hol nagy hajlongások között üdvözli a Kábat. Erre vizet hoznak neki a Zem-zem kutból, melyből annyit iszik, amennyit csak bír, mert ha ez pl. betegség ellen nem használ, ráfogják az igazhitűre, hogy még nem ivott elegend.

A vizivás után el kell hulahdni Ábrahám lábnyomai mellett a fekete szent kőböz, ott imádkozás után azt csókolgatni kell, majd homlokával, orrával, arccal s kezeivel dorzsolgatni, ami pedig egészségi szempontból nem a legajánlatosabbnak mondható, mert sok betegség átültetője lesz.

Ezután következnek a körut a Kába körül, ami bizony huzamos ideig tart, mert sok helyen meg kell a zarándoknak Állani és imádkozni. E körutat 7-szer kell megtenni, míg végre jól kifáradva, a Zem-zem kuthoz megy, ott újból iszik a ha jól fizet, pár cseber csodátévíz vízzel nyakon is öntik, de ez a mulatság nem szegény embernek való, mert sokba kerül.

E zarándoklatban a nők is részt vehetnek, de csak férjeik kíséretében. A kinek férje nincs, egészen törvényes szertartás mellett ideiglenes házasságra lép. A szent városban mindig találkozik elég vállalkozó szellemű férfi, ki busás tiszteletdíjért erre vállalkozik, kinek ez az

ideiglenes férj volta ugyszólván kereset forrását képezi.

Ez a mekkai zarándok ünnepe s az iszlám legszentebb ünnepe, melynek szertartásai Muhammedtől származnak.

Most még röviden a Korán főbb pontjairól óhajtok szólni. A Korán, helyesen kiejtve Kur'an (a m. hirdetés), az iszlámnak szentírása, melyet Allah az emberek között való terjesztésére Mohammed szájába adott. Ezen kinyilatkoztatásokat részint Mohammed írta, részint hirdette s a nép szájhagyományára után Abu-Bekr khalifa Mohammed iródiákja segítségével összegyűjtötte. A 3-ik khalifa, Othmán 633-ban az adatokat újból összegyűjtve, megszerkesztette a most is használatban lévő Koránt, az előbbi hatályon kívül helyezvén, minden igazhitűnek ez utóbbi használatát rendelte el.

A mohammedának szerint a Korán stílusa és szépsége, nyelvének tökéletessége utóérthetlen; tartalma igen változatos; az Isten hatalmának magasztalásán, a végítélet eleven színű ecsetelésén kívül, biztatás a hívőknek, fenyegetés a hitetleneknek; ott találjuk a paradicsom gyönyöreinek, a pokol kínjainak leírását; bibliai történeteket mond el, azoknál vallási és polgári törvényeket szab.

Hogy egy-két példát hozzak fel, elmondom, miként intőzkedik a házasságról. Az igazhívő legfeljebb 4 feleséget vehet el, de tarthat számtalan rabnót. Tilos a Korán szerint a hívőknek elvenni az anyát, testvért, saját leányát, nagynénét, testvére leányát szoptató dajkáját, testvérét, apjátunk volt feleségét, saját felesége anyját, mostoha leányát, saját felesége anyját, mostoha leányát, saját fiának feleségét, egy-szerre két testvért, férjezett nőt, kivéve, ha fogásba került.

nekik jobban nem sikerült, az nem rajtuk, hanem a szerzőn múlt.

Ez a darab nem nekünk való, hanem inkább a fővárosi közönségnek, mely mindig és mindökre kapható.

Szombaton Strausz Oszkár magyartánusi operettje, a mindenki által megkedvelt Vározas keringő került színpadra.

Bárbar elmondhatjuk, hogy Fehér Károly társulatának ez az előadás mindenkor díszre valóik. Összevágó, precíz előadás és gondos rendezés a darab egész menetén észlelhető volt.

Az egyes szereplők igazán kitettek magukért. Mindenki elemeiben volt és jól jatszott. Cserey (Franci) szerepében igazán művészi élvezetet nyújtott játékával. Szerepének minden legkisebb részét művészi érzékekkel diadallra vitte.

Dínyuak legelső sikerei között első helyen áll a szombatalkutása. Teljesen bele élte magát Niki szerepében s kellemes hangjával elbűvölte a közönséget.

Heggyessy Jouchim), Bar ti (Lóthár) alakításai sikerültek.

Mindégy szereplő alakítása és játéka bármely nagyvárosi színház díszére valóik.

Sebestyén Rózsika (Helene városzónusnak felülmúlta. Zilahy (Gusztáv hadnagy) is nagyon jó volt.

Vasárnap d. t. a cigány, este Az igazán-élőket adták; Turi, Baróti, Dányi, Zilahy, Sebestyén, mind jók voltak.

Hétfőn Molnár György szellemes vígjátéka. Az erődig került előadásra másodsor. Kis Arpád nagyon jó volt, csak önmagát meg játékaiban a kellő elegáns, szabad színpadi mozzás. Zilahy és Cserey mindketten precíz játékaikkal és művészi érzékekkel csak neveltek a darab sikerét. Kóvi Kornél (Jolán) szerepében mutatkozott be először s mint érzékeltük, várakozásunkat ki fogja elégíteni. Róla később.

Színházi hetiműsor. Szerdán Baróti jutalomjátékaul: Diplomas kisasszonyok Cserey és Tury felléptével. Csütörtökön: Madam Saigone Csereyvel. Pénteken: Doktor ur, Kormos Emil működvelő felléptével. (Puzser se lehetett külön bator, mint Kormos ur. Szerk.) Szombaton: Tury Maresa jutalomjátékul Pröba hitvány. Vasárnap este Fehér Károly új felléptével: Viola. Hétfőn: János vitéz, Tury Marcsival. Kedden: Farsangi est. Ez alkalommal a Falu rózsza kerül színpadra fordított szerepzettséggel. Nők a férfiak, férfiak a nők szerepét játsszák. Ezáltal is felhívjuk a miapártól közönség figyelmét az érdekesnek tekerző farsangi műbuzságra, melyet az előadás befejeztével még fog követni.

Szobrot a Ferec Rákóczinak!

Minden magyar lélekben örökké élni fog a hála és a esődlat a nagy kiruc fejedelm iránt, akinek magyarok Istene küldött nekünk, hogy kivészessen bennünket a sötét szolgátságól a szabadság napvilágra.

Csodálatos nagy magyar lélekből merítették költséink az ihletet vértanuin a halálmegvető bátoráigot a magyar anyák a gyermekéik szívché epegettétt hazimindatot.

Elköztük immár a legdekerab magyar földi maradványait a mesze idegenből s a miénk örök piffénésre inakdott hazánk földjének. Emeljünk most már nagyságához méltó szobrot is, hogy fonségre alakját büszkeséggel és lelkesedve szemléltessék kéad utódaink is, mert szükségé van rá sokat szenvedett hazánkuk, hogy fiii az s szoptlőtenlőn tiszta emlékből fajszeretlet, önmegtagadást, egymás iránt türelmet és lelki-erőt merítsenek.

Csikvármegye minden neves és hazafiás ügy iránt felkeltűd közönségéhez emeljük kéré szavunkat:

Hozza meg áldoztat minden magyar ember a legdekerab magyarunk, hogy érbe ontróv dicső alakja örökre hirdesse az önzetlen hazaszeretét!

Budapest, 1908. január havában

Hazafiás tisztelettel:

Gróf Andrássy Gyula,

Gróf Hadik János,

Szalay László,

A legidealsabb lelkű, legnemesebb jellemű magyar, néhai jó urunk, fejedelmünk II. Rákóczi Ferenc nemzetért mindenre oda álló; áldozunk mi is a dicsőnek emlékeztetere legdabb annyit, hogy az ő kedves fővárosában hozza méltó nagyarányú ere szobrom hirdesse Rákóczink halhatatlan, tündökölő neve fényét s egészsermind az ő képében az önzetlen hon-szeresemnek legyen apoteózisa!

Életem ama legfőbb vágyát, hogy nagy

fejedelmünk szent hamvait az ödes haza földének adhasuk át, az isteni gondviselés kezébe immár megvalósítsa; erre azonban a koronát az tenné föl, ha a dicsőnek fenséges alakját érbe öntve is meg megláthatnám!

Budapest, 1907. nov. 21.

Thaly Kálmán,
díszeseb urunk, fejedelmünk
lélmeg-keztetése.

A legönzellembb magyarnak, ki hazajáért elhagyta milliárd kincsét, szobrot emelnek. Csiki testvéreink! Értsük meg a hívő szózatot s filéréinkkel rójuk le a kezelet adóját. Nagyság fejedelmünknek hudd emekeljük nagyságához méltó ere-szobor az ország szívében, hogy látsanak esü-zégek lelkünkbe érti merítessük a jövő küzdelemre

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Kinevezés.** Az igazságügyi miniszter előterjesztésre a király Nagy Emil Pál kézdívársárhelyi kir. a bírót a csikszentmártoni kir járásbíróvához járásbíróvá nevezte ki.

— **Kirendelés.** Az igazságügyminiszter a brassói törvényesk területére vizsgálóbíróvá Császár Béla törvényészki bírót rendelte ki.

— **Március 15.** Polgárságunk, valamint városunk összes társadalmi egyleteinek, ugyszintén a tanintézetek vezetéknek szives figyelmébe ajánljuk, hogy nemzeti nagy ünnepünknek „Március 15-ének” ez idén lesz a hatvanadik évfordulója; kötelessége tehát minden igaz magyarnak ezt a napot, nagy történelmi jelentőségéhez méltóan megünnepelni. Hazafiasságunknak ne különkülön, hanem egyesült erővel adjunk impozáns kifejezést.

— **Kaszinó vacsora.** Az uri kaszinó szokásos vacsoráját jövő hó 3-án, húshagyó kedden fogja megtartani mely iránt mint látható is, igen nagy az érdeklődés. A rendező gárda, előző Gynlokay Sándorral, törvényeszkünk agilis elnökével, lekadatlanul azon fáradoznak, hogy minél élvezetesebbé és kedvesebbé, vonzóbbá tegyék az összejövetelt. A szokásos aláírási ívet a napokban fogják elhordani.

— **Házasság.** Dék Kálmán, Dék György, tekintélyes földművelő fia, f. hó 15-én vezette oltárhoz Szászhegyen Bartók Imro földművelőnek leányát Mariskát. Boldogságot kívánunk.

— **Az új erdélyi reformatus püspök.** Az erdélyi ref. egyház, bíró Bánffy Dezső elnököle mellett e hó 18-án választotta meg új püspökét Kenessey Béla személyében; a szavazás titkos volt ugyan, de az összesen leendő 141 szavazat mind Kenessey Bélnak szolott és így egyhangulag lett az erdélyi reform. egyház püspökéül megválasztva. Az új püspököt bíró Bánffy Dezső üdvözöltte igen szép beszédében, mire a megválasztott megválasztott, remekül tagolt beszédében fejezte ki köszönetét. A közgyűlés ezután megállapította a tavaszi rendkívüli közgyűlés idejét április 7-ikére a mielő elparentálik az elhunyt dr. Bartók Györgyöt, beiktatják az új püspököt és megválasztják Kenessey Béla utódját, az egyházkerületi főjegyzőt, mely aláírva a hangulatból itélve Nagy Károly teológiai tanár van a többség által jelölve.

— **Baróti Jenő jutalomjátéka.** Szerdán, e hó 26-án lesz színházulatunk népszerű komikusának, Baróti Jenőnek jutalomjátéka, mely alkalommal a „Diplomás kisasszonyok” rendkívül kacagató énekes hóhozát kerül színpadra. A darabban a jutalmazandónak kitűnő szerepe van. Nagyban fokozza az érdeklődést, hogy ez alkalommal lép fel először együttesen társulatunk vendég primadonnája Cserey Irma és Tury Maresa. A második felvonásban Cserey Irma hetétől Szirmay híres „Állat a dal”-at éneklé és egy spantyl tánc t lejt. Tury Mariskának szintén igen hatáos ének számai vannak a darabban. Hatáosnak ígérkezik a 3 felvonásban Baróti kupléja is a zindarabokról és zineszekekről. A darab kiztsáza is igen jó, amennyiben a többi főbb szerepeket Kóvi Kornél, Sebestyén Rózsika, Egyed M., Heggyessy, Ivánffy és Kovács játszzák. Reméljük, hogy a közönség kedvence jutalomjátékára meg fogja tölteti a nézőteret.

— **Uj postahivatal.** Csikvármegye Szászhegy közösgében a kereskedelmiügyi m. kir. miniszter által engedélyezett postahivatal 1908. évi március hó 1-én kezd meg működését.

— **A háromszékvármegyei tisztújítás jövőhagyva.** A Háromszékvármegyében lezajlott tisztújítás tudvalegőleg a függetlenség párt győzelmével végződött. Ez ellen dr. Székely Gyüri és darabnt tá sui panaszzal éltek a közigazgatási bíróságnál. A közigazgatási bíróság a teljesen alaptalan panaszt elutasította. A most már megismadhatatlannul törvényes 48-as tisztikar most már azt hisszük rendet teremt Háromszékvármegyében.

— **A csikszentgyörgyi közbirt. küldöttsége.** Tompa János birt. elnök és Puskás Lajos közösgyező vezetése alatt a napokban tisztelt dr. Nagy György országgyűlési képviselőnel Sepsiszentgyörgyon, hogy tolmácsolja a bírókosságr köszönetét, a birtokrendezést tárgyalásakor a képviselőházban mondott magyarázásu beszédeért. Puskás Lajos szép szavakkal esztelte a népképviseleő loz hivatásait. A küldöttségtisztelőre a népszerű képviselő a „Hungária” vendéglőben bankettet adott, melyen Kis Lajos az ilvefalvi kerület függetlenségi és 48-as pártjának elnöke is részt vett. A banketten sok szép pohárkocsinál hangzott el és a társaság emekelt hangulatban oszlott szét.

— **A bükzsádi üveggyár megnyitása.** A bükzsádi üveggyárnak a napokban volt az ünnepes megnyitása. Reggel 9 órákor templomi istentisztelet volt, melynek vezetője a román kath. lelkes felszentelte a gyárhelyőgeket. Azután ebéd volt, a gyárosok adták, melyen sokan vettek részt, Mikes grófot Bene József intőző képviselöle. Este hagyították a kemencébe, mely után az estélyi ünnepeség következett a hatvány hál, melyre szép számmal, korábólól 83-an jelentek meg, akik jelen voltak azok jöztien ögzyszották a hatybán összehordott ételket; volt bor is, mely a kedélyeket felvillanyozta. A vacsora után következett a tánc, mely egész reggelig tartó t 3 óráig. A gyár már el van látva munkával 2 évre, külföldről is kapott megrendeléseket. Jó kezekben van letve a gyár vezetése, négy férfi, Lóránt József gépész Bolvári Ambrus vezegész, Schmidt Lajos gravírozó és Sávánka István festő vezetik az ügyeket, a kilátás van arra, hogy e gyár szép sikert fog elérni.

— **Valasztókerületek alkonya.** Kiszivárgott hírek szerint az új választási törvény alapján több választókerület meg fognak szüntetni. Így Háromszékvármegyében a berecki, Udvarhelymegyében pedig az oltárhalmi választókerület fogják megszüntetni.

— **Sok lesz a cserebogar.** A rovartani állomások jelentése alapján arra következtetnek, hogy az idén igen sok lesz a cserebogar. Ez erre vonatkozó értesítést a földmívelésügyi miniszter megküldötte valamennyi vármegyeik utispánjának azaz az utóbiálások, hogy közgeci útján hasson oda, hogy annak idején a cserebogar írtást teljes szigorúsággal szorgalmazzák. A miniszter rendelete mellé írtási utmutatás is mellékelt, amelynek minél szélesebb körben való terjesztését szintén megkívánja.

— **A gimiesi mozdonyvezető káljárja,** mely f év március hó 1-én lesz megtartva, kik arra tévedésből meghívott nem kaptak, de igényt tartanak, tekintsek magukat ezulon meghívottknak.

— **Öngyilkos miniszteri titkar.** Farnady Béla helügyminiszteri titkar a Fiume szállodában öngyilkossággal követelt el. Az öngyilkosság oka állítólag az, hogy nem vehette nőül özv. Sarkány Jánosot, aki egy volt hadbíró özvegye és rendkívül szép asszony.

— **Számolás és köszönet.** A házórhalmi színházossal egybekötött táncestélyen begyűlt összesen 179 korona 60 fillér. Kiadás 153 korona 66 fillér, tiszta jövedelem 20 korona, amely az iskola alapja javára a gondnokszághoz letétele. Felújlítottak: Lóráncz János körjegyző 3 koronát, Balló Károly kántortartó 1 korona 20 fillért, György Ferenc 80 fillért, Györke Lajos 20 fillért, Bozskor László segédlelkész 80 fillért, Nagy Antal csikszentmártoni plébános 80 fillért, Mulván György, Kaszás Károly 80—80) fillért, Simon Mihály 50 fillért. Pártolóik ezáltal is fogadják hálás köszönetét a rendezősöknek.

— **Tilos a reklam bankó.** A minden alkalmat megragadó üzleti reklámunk bankó-utánzatokra nyomatja hirdetéseit, számtalan áldozta van, a bíróság több ízben betiltotta azok terjesztését. Legutóbb Junger Jakab marosvásárhelyi

szó sincsen s mégis 50, 60, 100 azazalék a város pótlódja.

S hiába emelik föl kérésű városukat a vidéki városok e lehetetlen állapot miatt, hiába mutatják ki, hogy jövedelmek jó nagy részét az állami közigazgatás teendőinek elvégzése emészti föl, még mindig nem tudták elérni azt, hogy a magyar állam, miként azt a vármegyei törvényhatóságoknál tette és teszi, a vidéki városokat is részesítse az állami közigazgatás közvetítésével járó munkájukért és kiadásaiért megfelelő kárpótlásban, ugynevezett állami javadalmozásban.

A vidéki városok egészségügyi, közoktatási, közbiztonsági, állami adóbehajtási stb. kiadásai egy—Makó városához hasonló népességű vidéki városban százezrekre rúgnak s ha e kiadásokat az állam megteritné, úgy a városok jobban fizethetnének tisztviselőiket és városfejlesztési törekvéseik megvalósítására fordíthatnak saját jövedelmek nagy részét. amellől azután még a városi pótladók is kevesbeérnének.

A városok háztartásairól külön törvény nem is intézkedik. Míg a vármegyei törvényhatóságok háztartását külön törvény, az 1893 évi XV-ik törvényekkel szabályozza, addig a városok — törvényhatósági és rendezett tanácsú városok egyaránt — egy kalap alá vannak vonva a községekkel, mert valamennyi város és község háztartásairól csupán a községekről szóló 1886. évi XX-ik törvényekkel intézkedik egy lejezetben. A városrendezési törvények végre-valahára el kell készülnie, a törvényhozásnak és kormányának a vidéki városokat mai nyomorúságos helyzetüktől ki kell emelnie s megadni nekik a módot s az anyagi eszközöket a fejlődésre közzérdekű feladataik akadálytalan teljesítésére. Az állam ezzel a cselekedetével csak kötelességet teljesít, midőn a városoknak az állami igazgatás elvégzésével járó kiadásait bármi formában visszatéríti, de egyáltalán szolgálatot is tesz ezáltal a magyar állam magának, mert mint főntebb említettük, a vidéki városok fejlődésével, a városi polgárság jólétének a megteremtésével a magyar állam jövőjét a legbiztosabb alapokra fekteti.

Az elvállast megengedi, de ha arra nincs súlyos bontó ok, a való feleket megkötözza

A válasz után a férj köteles még nejét 4 hónapig magánál tartani, de már ez idő alatt tilos neki sőféjjával illetni. Rögön csak házasságtörésnél küldheti el nejét. Az elvált nőt új-hell el lehet venni, de akkor új jegyüziműket kell neki adni s új szoródest kell kötni. Végrendényképen ezen pontnál a Korán kimondja, hogy az elvált nő 3-szor lehet új-hell házasságra lépni, de csak az esetben, ha volt neje nem ment meg férjhez, vagy ha második férje megült, vagy elvált tőle.

A Korán szerint a nő nem egyenrangú a férfival, mert Allah szerinte ez többet több szép tulajdonnal és adományokkal halmazta el; de a győnye nemre való tekintettel szigorúan meg-hagyja, hogy a jó és szerény nővel győngyöden kell bűnni, viszont felhatalmazza a férjet a rossz nő megverésére. A rossz nő és büntéséről 100 korbács ütést elszívására ítélt. A nőnek fityol nélkül csak a legközelebbi vérrokrokot s gyermekeket előt szabad megjelenni. A szülők iránti kötelességet szigorúan megköveteli, de csak az esetben, ha azok is igazhítotték. ellenkező esetben szabad őket ellagyni, bántalmazni s ellenük harcolni.

Előírja, hogy mely ételeket és italokat szabad élvezni; a fényűzést tiltja, azt mondván: Ne viseljétek selyem ruhát, mert a más világon rongyokban kell járnotok és bizonyára a pokol tize fogja felemészteni azokat, kik arany és ezüst edényekből esznek. De mint a tapasztalat bizonyítja, a Korán e rendelkezéseit nem igen respektálták az igazhítotték.

Az örökösödési törvényt akként állapítja meg, hogy a fiú gyermekek kétszer annyit kapnak, mint a leányok. Az apa, anyu megelőzi az unokákat az örökösödében.

(Folyt. köv)

A sok üres ígéretés, a városok anyagi kárpótlásának a halogatása után végre cselekedni is kell valamint, mert vidéki városaink egyike-másika mostani helyzetében könnyen csödbe kerülhet. Egy kis jóakarattal, egy kis áldozatkésztséggel, egy egészséges alapokra fektetett új városi törvényvel még nem kéro a bajt orvosolni.

A magyarnok és a közművelődés.

Tudnadhatalon, hogy a magyar nők zajtalan, de hasznos támogatásban részesítik a laza közművelődésének ügyét.

A jövőre azonban e támogatás mostani mértéke többé nem elegendő

A nemzeti erőök békés megfeszítésének korában élünk. Szükségünk van minden szellemi és erkölcsi képzéségre, ami bennünk lakik. Teljesség és tökéletesség kell tennünk országunkban a hazafias érzést nemzeti irányu művelődés által. Egygyé kell fűznünk társadalmunk minden osztályát, csoportját töredéket az igazi és erős hazaszorretet kötelekei által. Magyar lelket kell adnunk műveltségünknek. Magyar jelleggel kell adnunk társas életünknek. Egygyé erőssé és vonzavú kell tennünk egész nemzeti életünket mindenki előtt, hogy helyűnket ne csak az önálló, de a művelt nemzetek között is kellő méltósággal elfoglaljuk.

E feladat legszebb része Magyarországnak lányaira vár.

Az anyákra, akik a jövőnek adják át legszentebb érzelmeinket és gondolatainkat

A nőkre, akik osztályos társai küzdelmeinknek, szenvedéseinknek és örömeinknek.

A leányokra a kik derék fiatalasszonyok sorát, a legközelebbi jövőt tartják gyöngéd kezükben

Magyar nők! Felkészűljétek fel a mult idők példái és mintegykor a hosszas nemzeti önévédelem diés küzdelmeiben, úgy vegyétek részt ezental is ama kitartó, békés törekvésben, melyet a műveltségért szinto történelmi ószton által sarkalva folytatunk.

Sorsakozatok, Magyarországnak lányai a magyar közművelődési mozgalom lobogói alá minél nagyobb számmal!

Követeljük a munkából a csapatok részét. S lakjatok akár városainkban, akár falvainkban, alakítsatok csoportokat, bizottságokat és választmányokat, hogy egyesült erővel karolhassátok föl a közművelődési mozgalmat.

A hazánkat minden talpalatnyi földje szent és nines egyetlen pont sem az országban, ahol a magyar kultura munkája fölösleges volna.

Vegyétek áldott kezeitekbe a kisdedováas ügyét és a gyermekkerteket, melyért már a kormány a maga hatáskörében gondoskodott ugyan, de a melyet társadalmi uton, a ti lelkes közreműködésétek mellett, még rendkívül fejleszteni, kiterjeszteni lehetne.

Ápoljátok a nemzeti irányu népoktatást és legyetek különös tekintettel a leányoktatásra és nevelésre, amittől még sokát lehet várnia a hazának.

Nyissatok utat környezetetekben a magyar nyelvnek, a magyar irodalomnak, a magyar könyvnek, a magyar festményeknek, a magyar szobornak, a magyar iparkészítményeinek. Irtsátok a tulhajtott külföldieskedést és vegyétek körül magatokat és tizhelyeteket ne csak a tiszta magyar érzéssel és gondolattal, de a magyar irodalom, művészet, ipar és általában a magyar munka termékeivel. Vigyázzatok rá, hogy gyermekeitek első öntudatos pillantása a haza jelvényeit lássa mg és első gondolata egy legyen a koszos költő gondolatával: „A haza mindenek előtti!”

— A házasságrevizió ellen megkezdett obstrukció már a második napon igen komoly jelleggel oltott. A jelekből ítélve, láthatatlan a jövő ennek az obstrukciónak, mert ha tiz dicszilens és a függetlenségi párt mintegy harminc

előlegellen eleme hónapokig víhet az obstrukciót. Ha még ehhez hozzászámítjuk a nemzeti érdeket és a horvátokat, kiknek azma bevonnta tesz ki, — bár ez utóbbit a diaszidenekkel nem járnak el egyöntetűen, — az obstrukció öt előtt nem ér véget.

— Bathány Tivadar gr. nyilatkozata. A fővárosi függetlenségi kör, a melynek esernél jóval több tagja van, gyűlést tartott a és gyűlésen Bathány Tivadar gr. fontos nyilatkozatot tett a katonai függő kérdésekről, a melyek mind jobban előtérbe lépnek. Ezekre névve azt mondta, hogy leghelyesebb volna, — miután annak idején nem volt a nemzet előtt felvetve a katonai kérdés, — ha a választás elé vinnék, nyilatkozzék a nemzet Litzólóság engedelmének azonban nem kellene, csakis tényleges, számottevő vívmányok. Ezenkívül szólott a magyar nemzeti bankról is, a melynek felállítását nem szabad 1911-én tal engedni, mert a külügyminiszter utóbbi nyilatkozatai mutatják, hogy Bécs fenn akarja tartani a gazdasági közöségét. — Most, míg van idő, helyes ha nyilatkoznak a függetlenségi pártok a magyar nemzeti bank mellett.

— Schönáich a katonai kérdésekről. A sztrák delügioi üléson Schönáich közös hadügyminiszter nagyjelentőségű nyilatkozatot tett a katonai kérdésekről. E szerint az ezred nyelv behozatala az oktatás előszerűségét szempontjából is kikerülhetetlen. Szükséges a legénység által beszélt nyelveknek teret nyujtani a hadseregben s így a magyar nyelv elől sem lehet elzárkózni.

Színház.

Örömmel kell beismerünk, hogy színészek napról-napra nagyobb ambícióval a több készültséggel lépnek Thalia oldalára, és így természetesen saját maguknak jobb nevet szerzenek a közönég előtt, viszont a közönégnek élvezetes estét nyujtának. Nem is említve, hogy mindebből a direktornak is kijut a maga jutalma, ki nem kell sem anyagi, sem erkölcsi áldozatot, csak hogy a közönég mezelegését kiérdemlje. Ki kell jelentenünk, hogy az a hűten előadott darabok mindenike teljes készűségeit Árult el.

Kedden Leon Viktor operettje: A koldus gróf került színpa. A darabban a cím szerepet Kazinszky Bogumil grófot, Dányi személyesítette. Kellemes hangzával többször arattot sikert. Turi Marcsa Jeisise szerepében megmutatta, hogy igazi tehetség. Szép hangzával felvillanyozta a különben érthetlennül fad közönéséget. Ivánfi Blackwell szerkezzét alakította teljes jártassággal. Konstatáljuk, hogy elemében volt, szépen énekel és jól játszott. Hegyeesy (Slipef) valóságos remekelt. Alakítási igazi művészre vallanak. Különösen művésziessé alakította a második felvonás részeg jelenetét — Bárán mondhatjuk, hogy bár, mely fővárosi színi nézőnek is diészere vált volna alakítása.

Kedves volt Rozsa Ilona (Kis Kazinszky gr.) a különbenben mindig mosolygó kis kardalomban. Jók voltak még Baróti és Kovács. Kár, hogy Kovács alakítása mindig asnosnak.

Szerden Lehár nagy hatásu operettje: A drótos tót adatott Caerei felléplettel, ki művészi alakításával, szép táncával és hangzával több ízben sikert aratott. Baróti (Pfeffkon) alakítás sikerült, melyet a közönég tapsal honorált. Baróti általában minden szerepében felat szépen oldja meg Dányi (Jankó), Ivánfi (Milos) szép énekshamai, valamint sikerült játéka a közönégre kellemes hatású voltak. Kedves volt az előjáték szereplőit között Baranyai Mariska (Zsuzsaka) és Rózsa Ilona (Jankó) is. A darab sikeréhez Hegyeesy is hozzá járult. Perényi (Mici) hangja elég jó, azonban játéka merev. Nines benne színi élet.

Csütörtökön Zilaly János jutalomjátékánál A nap hőst adták. Bár Zilaly a közönégnek kedvelte, mert mindig ambícióval és eszes odaadással játszik, még sem vonzott tulházzat. Ennek oka valszinileg abban rejlik, hogy az elmult évben, már nem is olyan régen volt mikor A Nap hőst adták, már pedig az ember természeténél fogva is újabb és újabb után vágódik.

Zilaly, mint mindig, úgy es estén is teljes sikerért el. Jól esik az embernek látni, azt a nagy szorgalmat, odaadó törekvést, melyet tanusit. De meg is van a kellő jutalma. Haladjon csak mindig úgy, mint eddig e akkor elhíhet, hogy fardozását nem sokára si er koronázza.

Az est sikeréhez nagyban hozzá járultak Baróti és Hevesi. továbbá Sebestyén és Krassói. Pénteken a Vigadó színpa ment szóban Turi, Sebestyén, Krassói, Baróti, Hegyeesy, Zilaly, Ivánfy és Dányival, kik mindenként egykeztek a darabot élvezetessé tenni. Hogy ez

szabó reklámbankóival ismeretlen szédélgők lovat vásároltak egy vidéki országnytól és a vizsgálo bíróság elrendelte a Junger-féle reklámbankók lefoglalását, amit a rendőrség hajtott végre.

Hetedhet országgra szóló mulataid. Az amerikai milliárdosok örületes pazarlása nem ismer határt, slyig mulik el egy hét, hogy valami bolondos tréfáról ne adnának hírt az amerikai lapok. Most Robert Collier milliárdos minap ott egy pazarul fényes bankettet adott. A mulataid színhelye a legelegánsabb vendégló volt a drágaság és pazar pompa tekintetében ehhez fogható Newyorkban még nem láttak. Az egyik terem utánzata volt egy spanyol főnemesi kastély szeszélyének; a y másik a madridi királyi lak udvarni ábrázolta, kör-körül valóóság fűktől szeszélyezve, amelyek mintha már századok óta álltak volna ezen a helyen s lombkoronájuk a terem magas tetőjéig ért, amely felhőtlen, mosolygó kék eget mutatott. Nyole terített asztal várta a meghívott vendégeket. Ezeresi villamos lámpa szórta rejtett helyéről a vakító fényözönyt, amely elhomályosította volna a napot. Az udvar közepén emelt házi színpadon a Newyorkban ez idő szerint működő világghírű művészek mulattatták a társaságot. A mulatság éjféltájban kezdődött, mikor énekesnők kitanított kutyáktól kísérve, ellepték a társas helyiségeket. A kutyák részére az udvarban külön asztal volt terítve s ezeket az áhas vendégeket fehér frakkos néger pincérek szolgálták k annak rendje és módja szerint.

A százfeleeséges férj. Hlyne Artur, londoni fogorvost, aki az utóbbi harmaddal esztendőben Angolországban és túl az Océánon különböző néven száznál több házasságot kötött, hogy minden újabb feleségtől pénzt csikarjon ki, Bristolban a törvényszék hét évi börtönrre ítélte. A vádlott könyves szemmel vallotta be bűnét. Elejétől végig jelen volt a tárgyaláson első hitvese, akit 1906-ben vett el feleségül Londonban és akitől két gyermeke született. Többi felesége közül számosan enyhe büntetést kértek a vádlottra, akit szeretetreméltó embernek mondtak. Valamennyien meglőcsátották a családot és az első feleség ugy nyilatkozott egy újságíró előtt, hogy hiszéken a kofnja várni a hét esztendő lejárását, mert jobb férjet ugy sem fog találni.

A legokosabb bevásárlási forrás.

Nem kell már egy üveg finom illatzerért 10, 15, 20 koronát adni, mivel

FEKETE VILMOS
illatszertárában Csikszeredában

a legfinomabb illat megkapható 1 kor. 20 fillérért dekagramonként. Ugy araszpító kenőcsök, mint puderek 10 fillértől feljebb. Valamint ott kapható a híres kolozvári aru- és kézfőnítő

Ichthyl és Ichthyl Salicyl

gyógyszappan, valamint az összes létező piperó és kozmetikai cikkek nagy választékban.

Vidéki megrendelések a pénz előleges beküldése vagy utánvét mellett azonnal eszközölhetnek.

8-52

A legjobb fogkrém a Thymol.

Szülőoltvány! Szülőovessző!

A világhírű Delaware adja a legjobb bort; oltani, permetezni nem kell! Gyökeres 100 drb: 100 kor.; sima: 50 kor. Szülőoltványok ezere: 140 kor.; a legnemesebb fajokból. Árjegyzék ingyen. Rendelési cím:

Szigyártó Nagy Mihály
Felsőösgöd (Somogy megye)

Hirdetés az Üzlet lelke, éltetője!

Ki eredménnyel akar hirdetni, a legalkalmasabb erre a 48-as függetlenségi párt hivatalos lapja az „Orszem.”

HIRDETMÉNY.

A világhírű K.-Impér Rápáti-gyógyborvíz

kezelése közhírré teszi, miszerint elismert és kezelésében felülmulhatatlan ásványvizét,

bármely csik-gyógyói vasutállomásra hérmertve 12 fillérért szállítja litres üvegenként, a láda és üres üveg visszaszállítási költséget is ő viseli.

Kereskedők, vendéglősök, és a hol nem kapható magánosok szives rendelését is kéri a

RÉPÁTI VIZ FORRÁSKEZELÉSÉGE

Répát u. p. Káazon-Altiz. 2-10

Legjobb mellékkereset

nők és családok részére. Egy helyen és egy háztartásban se hiányozzék az eredeti „STYRIA” kötőgép. Árjegyzék ingyen. Kedvező fizetési feltételek.

Első STYRIAI kötőgépgyár

Magyarországi képviselete:

FOGL. J. L. műépítész, Budapest, VI. Csengeri-utca 54

Keresetük egy 4 szobás lakás, minden mellékképülettel és istállóval szent György napjára. Ajánlatok lapunk kiadóhivatalához intézendők.

Ez igazán nagyszerű!

Mióta WAGNER a „Hangszer-Király” ingyen küldött egy családi fonográfot — azóta eszténként egész színházi előadást tartunk. A családi fonográfot bárki egészen ingyen kaphatja, ha 10 drb. keményöntésű kóthengereket rendel, melynek darabja 1 kor. 80 fillér.

Az összes színházak felvételei! **Hangversenybevezetőgép**, 6 lemezzel, 400 tüvel 40 kor. **Iskolahegedű** tokkal, vonóval, gyantával, ára 12 kor. **Húzóharmonika**, orgonahangú, iskolával, dalokkal 12 kor. **Hosszu magyar citera**, finom munka felzereléssel 12 kor. **Harmoniumok**, használtak állandóan raktáron.

WAGNER a „Hangszer-király” Budapest
József-körút 15/V.

Árjegyzék ingyen. Javítások olcsón.

Üzletfelhagyás

folytán

leszállított árak

== SZABÓ MIKLÓS ÜZLETÉBEN ==

Csikszeredában.

(Az összes árukészlet egészben is eladó.)

Képkerekek nagy választéka!

A közönség szives figyelmébe!

A nagy közönség szives figyelmét felhívom nagyválasztéku képkerekeimre és olcsó üvegezéseimre. — Elvállalom

EGÉSZ ÉPÜLETEKNEK ÜVEGEZÉSÉT,

bármily fajta és nagyságu üvegekkel. — Tehát ne mulassza el senki meglekinteni a m. kir. törvényház melletti üzletemben a szebbnél szebb és minden mélyölt azt másutt eljégényeket kielégítő **KÉPKERETEKET** készítetté, amit olcsón és gyorsan állítok elő.

Teljes tisztelettel:

KARDA GYULA.

Üzv. **KARDA LAJOSNÉ** italmérésében kaphatók: jó küküllőmenti borok, likőrök, a legfinomabb teák s tearumok, amiket szolid árak mellett hoeszt forgalomba.

Mindenki, aki nálam legalább husz koronára vásárol, egy életnagyságu képet kap. Csopán három koronát kell fizetni a passa-portuát.

Olcsó és pontos kiszolgálás!

Ingyen képi - Ingyen képi

Szolid árak. Pontos kiszolgálás!